

poglobljeno raziskovanje noše. Namenjen je streznitvi romantičnih folkloristov, da bi znali najti pravo mero pri prisegnanju na »pristnost« svojih izdelkov. Ko zaključi jedrnat in učinkovit prikaz sprememb ljudske noše v narodno, Marija Makarovič pravi: »Zato nam tudi narodna noša (podobno kot plesi, običaji in pesmi), namensko, vsebinsko in večinoma tudi oblikovno spremenjena praznja ali delovna noša slovenskega kmeta, zaradi nepravilnega obveščanja javnosti in nepoučenosti daje napačno izkrivljeno predstavo o nekdanji dejanski noši (plesih, običajih in pesmih) in s tem tudi o delu življenja in kulture slovenskega kmeta v 19. stol.« (str. 5) Obžalujemo lahko edino to, da izdaja, ki jo odpira omenjeni uvod, ni primeren prostor, da bi Marija Makarovič podrobneje obravnavala problematiko, ki jo izziivalno nakaže z zadnjimi besedami uvoda, ko pravi: »Nedvoumno pa so podobni, čeravno še vedno obrobni pojavi, ki se v zadnjih letih močno širijo, del kulture današnjega Slovenca, hkrati pa tudi del

kulturne potrošnje, ki iz različnih vzrokov uživa precejšnjo družbeno podporo.« (str. 5) Osrednji del knjižnice je prikaz ljudske noše v Dobropoljah, ki jo avtorica prikaže v kontekstu družbenega dogajanja v Dobropoljah v 19. in 20. stoletju, pri čemer se poslužuje obstoječe literature in številnih informatorjev obeh spolov. Ze sama sistematika prikazovanja noše spet oporeka pojmovanju noše kot neke vrste idealnemu razpoznavnemu oblačilu, ki bi že na zunaj razlikoval Dobropoljce od prebivalcev drugih slovenskih pokrajin in Slovence od drugih narodov. Nasprotno je res. Noša Dobropoljcev konec 19. stoletja in v začetku 20. stoletja, se ni dosti razlikovala od noše drugih Slovencev in srednje Evropejcev. Bolj kakor znamenje rodu ali nacionalnosti je noša vse bolj postajala znak posameznikovega okusa in premoženja. »Na zgledu moške in ženske noše v Dobropoljah pa se kljub nujnemu posploševanju podatkov kaže, da je vsak posameznik tudi nekdaš nosil svojemu stanu, spolu, starosti, namenu, okusu in odnosu do oblače-

nja primerno obleko. Zato kaže le-ta v vsakem času in pri vsakem človeku njegov in samo njemu lasten način, stil oblačenja.« (str. 23) Besedilo ni pisano znanstveno suhoparno, kakor bi morda sklepali iz gornjega prikaza, ampak zelo lepo berljivo, s številnimi življenjskimi podatki, pravi oris življenja Dobropoljcev skozi govornico noše, kar smo že vajeni tudi pri drugih besedilih Marije Makarovič. Knjižici je dodan kratak angleški povzetek. Tujci bodo razumeli tudi slikovne priloge. Kljub samostojni govorici slikovnih prilog pa se zdi manj posrečeno, da ni pravih povezav med osrednjim besedilom in likovnimi prilogami. Etnologi lahko samo pohvalimo pobudo ZKOS, da folklornim skupinam ponudi na znanstvenih raziskavah utemeljene prikaze slovenskih ljudskih noš. V tem pogledu je knjižica Dobropolje Marije Makarovič res primeren zgled, ki ga bo v bodočnosti težko preseči, ves namen izdajateljstva pa bi se izničil, če ga v naslednjih zvezkih ne bi niti dosegli.